Hälso- och sjukvårdsnämnden
*Hälso- och sjukvårdsförvaltningen*
*Psykiatri och Samverkan*
Rebecka Strandberg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-07

HSN 2026-0179

Psykiatriutskottet

# Svar på skrivelse från Jesper Svensson (L) angående vad Region Stockholm gör för att motverka hemmasittare, öka samarbetet med kommunerna och öka deras tillgång till psykiatrisk vård

## Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Jesper Svensson (L) tre frågor om vad Region Stockholm gör för att förebygga skolfrånvaro och stödja hemmasittare, öka samarbetet med kommunerna och öka hemmasittares tillgång till psykiatrisk vård.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Jesper Svensson (L)

## Förslag till beslut

Psykiatriutskottet beslutar följande:

Skrivelsen från Jesper Svensson (L) angående vad Region Stockholm gör för att motverka hemmasittare, öka samarbetet med kommunerna och öka deras tillgång till psykiatrisk vård anses besvarad.

## Förvaltningens motivering till förslaget

*Bakgrund*

Omfattande skolfrånvaro får stora konsekvenser för elever, både på kort och lång sikt. För att förebygga problematisk skolfrånvaro och stödja hemmasittare har skolan, kommunen och elevhälsan ansvar för att, på olika sätt, främja närvaro genom bland annat tidiga insatser. Eftersom många hemmasittare är frånvarande
från skolan på grund av psykisk ohälsa har även Region Stockholm en viktig roll i att stötta patientgruppen och erbjuda vård för att de ska kunna komma tillbaka till skolan, och förebygga att flera elever blir hemmasittare.

Att regionen arbetar förebyggande är även viktigt då de elever som blir hemmasittande löper risk för ytterligare psykisk ohälsa.

Regionens arbete med att stärka vårdkedjan för barn och unga med psykisk ohälsa eller risk för psykisk ohälsa fortsätter; inklusive att minska köerna till både utredning och behandling. Detta arbete är viktigt för att dels förebygga att fler elever blir hemmasittare, dels ge en god och nära vård för barn som idag är hemmasittare, för att de ska kunna komma tillbaka till skolan.

I dagsläget pågår flera olika initiativ inom området och i nedan överväganden beskrivs dels arbete som bedrivs i samverkan med länets kommuner, dels åtgärder som genomförs i syfte att öka samarbetet mellan barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) och Habilitering & Hälsa (H&H).

*Överväganden*
Beslutet om en gemensam länsövergripande handlingsplan för god och nära vård och omsorg 2024–2030 fattades av den politiska styrgruppen för vård i samverkan (VIS) i Stockholms län i december 2023. Handlingsplanen är avgränsad till de gemensamma delar i länets vård- och omsorgssystem där huvudmännen behöver samverka för att nå målet om en mer god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg samt förbättrad hälsa hos befolkningen. Som en prioriterad aktivitet i linje med den länsövergripande handlingsplanen för god och nära vård och omsorg, beslutade VIS politiska styrgrupp 2025 om att påbörja ett projekt med fokus på två olika åtgärder:

Den första åtgärden syftar till att förbättra samverkan mellan huvudmän för barn och unga i grundskoleålder med fokus på tidig upptäckt av barn och unga med risk för psykisk ohälsa, - en målgrupp som riskerar att bli hemmasittare och som kan ha en omfattande skolfrånvaro. Inom ramen för projektet kommer arbetet under 2026 att särskilt fokusera på att utforska vilka förutsättningar och möjligheter som finns för samverkan mellan vårdcentraler, elevhälsa och socialtjänst.

Omfattande frånvaro kan få svåra konsekvenser för barn och unga, både på kort och lång sikt. Samverkan mellan skola och socialtjänst i så kallade skolsociala team kan bidra till trygghet, ökad närvaro och att elever med en ogynnsam utveckling får stöd i ett tidigt skede[1]. De flesta av länets kommuner (23 av 26) sökte och beviljades statliga bidrag för arbete med

[1] Samverkan mellan skola och socialtjänst – att arbeta med skolsociala team - Skolverket

skolsociala team under 2025. Mot denna bakgrund kommer fokus för projektet under 2026 att ligga på att undersöka förutsättningar för hälso- och sjukvården att samverka inom denna nuvarande samverkansform, och på så sätt kunna förebygga problematisk skolfrånvaro. I nästa steg ska förslag till operativ överenskommelse tas fram, i syfte att skapa en långsiktigt hållbar samverkan mellan skolan och hälso- och sjukvården.

Den andra åtgärden fokuserar på att ta fram koncept för valbara och operativa överenskommelser som möjliggör integrerade och teambaserade arbetssätt för barn och unga med komplex psykiatrisk och/eller neuropsykiatrisk problematik i kombination med sociala riskbeteenden. Även denna samverkan mellan region och kommun kan bidra till att elever som idag har en hög skolfrånvaro kan komma tillbaka till skolan och förebygga att fler elever blir hemmasittare.

För arbetet med denna åtgärd är det centralt att hämta inspiration och lärdomar från det pilotprojekt som sedan hösten 2022 pågått där BUP arbetar med vårdmodellen FACT för unga. Metoden bygger på principerna för integrerad och flexibel vård, där ett multidisciplinärt team vanligtvis bestående av personal från BUP, socialtjänst och skola, samarbetar för att möta de specifika behoven hos varje individ. Modellen har visat sig ha flera positiva effekter för barn och unga som lever med psykisk ohälsa. Ett flertal kommuner inom länet har anslutit sig till samarbetsmodellen och flera kommuner förväntas ansluta sig.

*Handlingsplan för ökad samverkan mellan barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) och Habilitering & Hälsa (H&H)*
Antalet sökande till barn- och ungdomspsykiatrin med frågeställningar kopplade till neuropsykiatrisk funktionsnedsättning fortsätter att öka. Många av dessa sökande har problem att klara skolan samt har hög skolfrånvaro. Det är viktigt att prioritera tidiga insatser för att hjälpa dessa barn och unga att få en bättre fungerande vardag och förebygga att de blir hemmasittare. I syfte att förbättra förutsättningarna för tidiga insatser, öka samarbetet samt upplevelsen av en sammanhängande vård har SLSO, i dialog med hälso- och sjukvårdsförvaltningen, tagit fram en handlingsplan för ökad samverkan mellan H&H och BUP. Handlingsplanen innehåller tre insatsområden:

- H&H erbjuder psykoedukativa insatser innan diagnos genom remiss från BUP av patienter som väntar på en neuropsykiatrisk utredning
- H&H medverkar i BUP:s teamarbete inom intensiv öppenvård (som en del i FACT unga, som beskrivs ovan)

- Utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser genomförs för ökat kunskapsutbyte mellan H&H och BUP

Förberedande arbete för dessa insatsområden påbörjades hösten 2025 och insatserna börjar erbjudas från våren 2026.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

**Beslutet ska skickas till**
Akten
Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-04-07